



---

# بازارسازی

---

به یارمتهی دارایی له

Bayerische Staatsregierung



نایاری ۲۰۱۸

سهنتهری کار و راهینانی پیشهیی باقاری  
پرژهی بیت - کوردستان



### کریار پاشایه!

نایا بۆچی نئمه شمهکیکی دیاریکراومان بهلاوه پهسندتره وهک له چهند شمهکیکی تری هاوشیوهی؟ لهبهرئوهی که بهکارهینانی باشتره؟ یان جوانتره؟ لهبهرئوهی همرزانتره؟ یان لهبهرئوهیه که له بانگهشهدا ناشنای بووین و نیستاش دهمانهویت تاکی بکهینهوه؟ یاخود کهسی فروشیار لهسهر جور و چۆنیتهی شمهکهکه باومری به کریار هیناوه؟

نئیر لهبهر همر هۆکاریک بییت: ئه کۆمپانیایهی که شمهکهکهی خستوته بازارهوه سهرکهوتوتره له رکابهرمکانی (لهوانهیه نهمهش تهنها بهلای توهه وانهبییت). له پشت ئهم سهرکهوتنهوه بازارسازییهکی چوست بوونی ههیه. دهستهواژهی بازارسازی، به نینگلیزی (مارکیتینگ - Marketing)، ووشه ی مارکیت واته بازار نهمهش به واتای "مامهلهکردن لهگهله بازاردا" و همر ههلسوکوت و نهخشه و رهنگرژی کۆمپانیاکان لهم رووهوه دهگریته خوی که پالنه بییت به نامانجی فروشتنی زیاتری شمهک له بازارداو مانهوهیان له پیش کۆمپانیا رکابهره0کانیان.

چۆنیتهی رهنگرژی و ههلس و کهوتی کۆمپانیاکان، له کۆی بازارسازی تیکهلهوه (مارکیتینگ - میکس) سهراوه دهگریت. له نیویدا بانگهشهکردن که زور جار به ههله به کۆی بازارسازی ناسراوه. که له راستیدا تهنها بهشیکه له کۆی بازارسازی که نهمانهی تریش له خۆ دهگریت: شمهک،خزمهتگوزاری، نرخ، دابهشکردن، بانگهشهکردن و پهیهوهندیهکان. که ههریهک لهم بهشه بنهرهتیانه پهیهوهستن به چهند پرسیکی سههرکیهوه وهک:

شمهک/خزمهتگوزاری: نایا ئهوهی که پیشکەشی دهکعبیت (بههرهم / خزمهتگوزاری) چ سودیکی ههیه، واته ئهوه شمهکهی تو یان خزمهتگوزاریهکعت، چ سودیکی ههیه لای کریار؟

نرخ: به چ نرخیک شمهکهکعت یان خزمهتگوزاریهکعت دمخهپته روو؟

دابهشکردن: چۆن شمهکهکعت دهگاته لای کریارمکان؟

بانگهشه و پهیهوهندیهکان: چۆن کریارمکانت ناگاداری شمهکهکانت یاخود خزمهتگوزاریهکانت دهبن؟

ههر بیرکردنهوهیهک له کاری بازارسازی و رهنگرژی پنیویسته رهچاوی ئهوه بیرکردنهوه سههرکیه بییت که دهلیت: "کریار پاشایه". مههست لهههش ئهوهیه، کۆمپانیایهکی بهناوبانگی ئهلمانیا بیرۆکهکهی وابوه که: "ئمو کر مهی، که به قولاپهکهوهیه، گرنگ نیه چهند بهچیژ دیاره لهلای کهسی ماسیگر، بهلکو بهلای ماسیهکهوه".

## شمهک/خزمهتگوزاری

زۆر کۆمپانیای تازه دامهزرآو تامهزرۆی بیرۆکه نوێیهکانیان. بهلام بهداخه زۆربهیان ناتوانن ئهم تامهزرۆیه بگهیهننه لای کرایهکانیان. ئهمه دهرهجامیکه که دهکرت گۆرانکاری تیدا بکرت. زۆرجار ههله له بیرکردنهوهدا بوونی ههیه. بهلام، ئهوهی که گرنهگه ئهوهیه: شمهکیک یاخود خزمهتگوزاریهک ئهوکات بازاری بۆ دروست دهبنیت کاتیک ویستی لهسهر بنیت یان ئهگهر بتوانیت ویستی کرایهکانت بجوینیت. له بهبازاریکردن ئهم کاره وهک "بهکاربردن لای کرایار" ناودهبریت. سهیربکهوهو بزانه: ئایا شمهک و خزمهتگوزاریهکانت چ بهکارهینانیکیان ههیه لای کرایار.

- ئایا بهر ههمهکمت تایهتیهو جۆریکی نایابه (بۆ نمونه موبیلیاتی ناومال)؟
- ئایا شمهکهکمت به تایهت هاوریی ژینگهیه (بۆ نمونه نامیریکی ناومال که وزه کهم سهرف دهکات)؟
- ئایا به بهر ههمهکمت دهتوانیت یارمهتی کرایهکانت بهدیت له چارهسهرکردنی کیشهیهکی دیاریکراودا (بۆ نمونه خزمهتگوزاری هاوکاری/چاککردنی کۆمپوتهر)؟
- ئایا خزمهتگوزاریهکمت خۆشیهکی تایهت لهلای کرایار دروست دهکات (بۆ نمونه گهشتیکی پر چیژ)؟
- دهتوانیت به خزمهتگوزاریهکمت یارمهتی باری ههست و تهغدروستی کرایهکانت بهدیت (بۆ نمونه کۆرسیکی تهغدروستی لهش)؟
- بهر ههمهکمت دهبنیه هۆی هاوکاریکردنی کرایار بهبهخشینی وینهیهکی دیاریکراو (نهخشهکێشی-کاری دیزاین)؟
- ئایا ئۆفهرهکمت بهشیهیهکی سهرنجراکێش ههزرانه (ئۆفهری تایهت)؟

پنویسته شمهکهکمت یان خزمهتگوزاریهکمت سویدیکی دیاریکراوی ههبنیت. کامهیه ئهوه سووده، دهتوانیت ئهوه بهکارهینانه باشتر دیاری بکهیت کاتیک خۆت لهگهه کرایهکانت سهرقال بکهیت. پنویسته ئهم بهکارهینانه بهرفراوانتر یان جیاوازتر بنیت له ههیه رکابهکانت. بۆ ئهوهی ئهمه بهردهستهیهت، پنویسته شمهک و خزمهتگوزاری کرایهکانت جوان بخرهت ژیر لیکۆلینهوه.

## کرایار

ئایا دهتهویت چی بکهیت؟ دهتهویت چ بهر ههمیک بهنینه بازارهوه؟ چ خزمهتگوزاریهک دهخرهتوهوه؟ پنویسته ئهم پرسانه له خۆنامادهکردنه سهرمهتابهکانتدا بنیت. له وهلامدانهوهی ئهم پرسیارانهدا دهبنیت کرایهکانت لهبهرچاو بنیت.

پنویسته ئهمانه لهسهه کرایهکانت بزانیته پیش دامهزراندنی کارهکانت:

- ئایا کرایهکانت چ پێداویستی و ئارهزوویهکیان ههیه؟
- ئایا کرایهکانت چاوهڕویی چی دهکهن بۆ نمونه لهروی جۆر و چۆنیهتیوه، خیرایی بهردهستهستن، و خزمهتگوزاری؟

بهپێی وهلامی ئهم پرسیارانه دهکرت ههلبستهیت به "نامادهکردنی" بهر ههمهکانت. یان به پێچهوانهوه: بهپێی ئهوهی که شمهک و خزمهتگوزاریهکانت چۆن دارێژراوهوه دهگونجین بۆ کرایهکانت که پێداویستی و بهکارهینانی دیاریکراویان ههیه، ههز و چاوهڕویی، بهر ههمهکمت بخرهتوهوه. پنویسته تۆ جوان بیر لهمانه بکهیتوهوه، له کۆی و چۆن ئهمانه دهخۆزیتوهوه. سههرای ئهمهش باری گهشتی ژبانی کرایهکانت له داهاوتودا رۆلێکی گرنهگ دهبنین:

- ئایا زۆربهیان بهتهنها دهژین یان هاومالیان ههیه؟ زیاتر مندالیان ههیه یان نهخیر؟ چۆنیهتی بهکاربردن و توانای کرایار پهمهندیان به دۆخی خیرانیوه ههیه.
- ئایا کرایهکانت زیاتر ژنن یاخود پیاو؟ ژن و پیاو جیاوازن له چهندیتی بهکاربردندا.
- ئایا سهه به چ گروپێکی تهمنن؟ کهسانی بهتهمن پێداویستی جیاوازیان ههیه له گهنجان.

- نایا کریارمکانت سەر بە چ توژیژیکن لە داھاتدا؟ ئەوێی کە پارەى ھەبە چاوەڕێی جۆریتی بەرزتر دەکات. ئەوێی پارەى کەمترە، زیاتر چاوی لە نرخى ھەرزاترە.

### رەپرسی کریار پێش دامەزراندن

یەکیک لەو رێگایانەى کە بتوانیت ئارەزوو پێداویستی کریارمکانت بزانی، ئەوێی، کە راستەوخۆ پرساریان لێیکەیت. بێرکەرەو: دەکریت کى بێیت بە کریارت؟ لە کوێ ئەم کریارانە دەبینیتەو؟ بۆ نمونە ئەگەر لەگەڵ دایکان و باوکاندا قسە بکەیت، پێویستە بچیتە باخچەکان و شوینی یاری و شوینە گشتیەکان. بۆ ئەوێی گەنجان بدوینیت، دەچیتە شوینی کۆبوونەوێی گەنجان و شوینی کات بەسەربردن. کەسێکی کراوە بە، بۆی کە تۆ خەریکی دامەزراندنی کاریکیت. ئەوکات بە دنیایبەوێ زانیاریت پێدەدەن. لەم روومووە دەتوانیت لەبەردەم ناسیاو خزمانت ئەمە پێشتر تاقیبکەیتەو. دواجار ئەوانیش سەرچاوەیەکی باشی زانیارین.



### رەپرسی کریاران پاش دامەزراندن

پاش دامەزراندنی کارمکانت بۆ یەکەمجار کریارمکانت لا دەردەکەون: لە رێگەى چۆنیەتى ھەلسوکەوتی کرینەو. کام شەمەک و خزمەتگوزاریە و یستراوترە لەلای کریارمکانت؟ پێویستە تۆش زیاتر لەمیان بۆ بختە روو. کام شەمەک و خزمەتگوزاریەت کەمترین فرۆشتنیان ھەبە لەلای کریارمکانت؟ بزانه ھۆکارمکانی بدۆزەرەو، بۆچی؟ کریارمکانت گەییان لە چی ھەبە؟ گەییی کریارمکانت راویژی بێبەرامبەرە بۆ کۆمپانیاکەت. لەوانەى پێویست بکات کە بەرھەم و کالاکانت یان نرخەکانت بگۆریت.

### کۆنیرکی

کاتیکی سود و بەکارھێنانی بەرھەم و کالاکانت دیاریکرد، ئەگەری زۆری ھەبە ئەوەت بۆ روون بێیتەو کە: بەرھەم و خزمەتگوزاری تر ھەن کە ھەمان بەکارھێنانیان ھەبە. گرنگ ئەوێی بەرھەمەکەت روخسار و تاییبەتمەندی خۆی ھەبیت: دەبیت خاوەن خەسەلتی خۆی بێت. ھەنگاوی داھاتوو ئەوێی بزانی کە رکابەر مەکانت کین و بە دیاریکراوی چی پێشکەش دەکەیت. بەھەمان شیوێ ئەوێی کە زانیاری گرنگە سەبارەت بە ویست و پێداویستیەکانی کریارمکانت، بەھەمان شیوێش زانیاری لەسەر رکابەر مەکانت گرنگە. پێویستە ئەمانە بە دیاریکراوی بزانی:

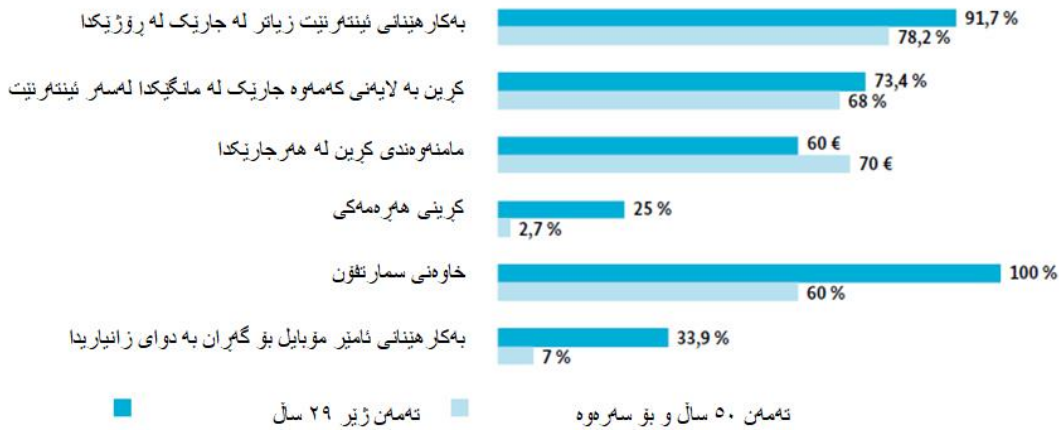
- کین رکابەرە سەر مەکیەکانت؟ بە تاییبەت گرنگترین رکابەر مەکانت.

- چ جورە شمەك و خزمەتگوزارىەك پيشكەش دەكەن؟ ئايا تۆ شتىكى تايىت دەخەيتە بازار موه كه ركا بەرەكانت نىانە.
- ركا بەرەكانت چ تايىتەتمەندى و خەسلەتتىكى تايىت پيشكەش دەكەن؟ ئايا ئەم تايىتەتمەندىانە مايەى پەسەندى كرىارەكانە؟ ئەگەر بەلى: ئەم تايىتەتمەندىانە وەر بگرە، ئەگەر دەكرىت. ھەر چەندە ھىشتا تايىتەتمەندى خۆت بوونى نىە، بەلام ھىچ نەبىت لە ھەمان ئاستى ركا بەرەكانتا دەبىت.
- ركا بەرەكانت داواى چ نرخىك دەكەن؟ نرخەكانى خۆت بە ھەمان ئاست بگونجىنە يان ئۆفەرەكەت باشتىر بكة

بەپنى بازارى جىاواز، زانىارى بەر ھەم و كالاى ركا بەرەكانت دەستدەكەوئىت بۆ نمونە لە رىگەى ژوورەكانى بازارگانىو، رۆژنامەى تايىت، نامىلكەى مالپەرەكان. تىبىنى: لە ركا بەرەكانتەو فىرىبە. وە ھەولبە بەر ھەمى باشتىر پيشكەش بكةئىت. نمونە:

- سود و بەكار ھىنانى بەر ھەم و كالاكانت باشتىر بكة.
- بەكار ھىنانىكى نوئى بۆ زىاد بكة.
- ھەول بەدە كە ئۆفەرەكانت ھەرزانتىر بن، لە بەر ھەم ھىنان و خستىر وودا.
- ھەول بەدە بەر ھەمەكانت خىراتىر ھەرتىان (كاتى پىگەشتىن) بىت و بكةونە بازاراوه، ھەم لە خستىر و ھەم لە گەياندىندا.
- ھەستان بە زىادكردى ناوبانگ و سەرنجراكىشى بەر ھەمەكانت.

#### كرىارانى سەر نىنتەرنىت



چۆن ئونلاين شت دەكرىن/ نەلمانىا ۲۰۱۵

نرخ

همرکسېک که کارى فرۆشبارى بښت، پيوسته دلنیا بښت لهوى که بهر نرخه دهست بهردارى شمهکهکې ده بښت که داواى دهکات. هر وهه با توانيت که به قازانجى نه و نرخه بژيوى خوى دابښن بکات. بازارسازى نرخ بهداى باشتريڼ نرخى فرۆشتنى شمکه و خزمنگوزار پيدا دهگربښت.

بو ليکدانهوه نرخهکانت پيوسته وهلامى هم پرسيارانه بدميتهوه: نايا بهر همهپنښان و فرۆشتنى بهر همهکانت تيچوونى چنده؟ پيوسته که نرخهکانت هښده بښت که تيچوونهکانت دابښن بکات، هر وهه کرښى کومپانیاکته: همه نرخى تيچوونه. همگه نعتوانيت نرخى تيچوونت بهښننهوه مایه، به دلنیاپيوسته به ناقارى زياندکردندا دهچښت.

نرخى تيچوون خوى له کرښى، مؤلتهى کار، موچه و نهوانى تردا ده بښننهوه. هممانه جياوازن له نرخى بهر همهپنښان و بهشيوهپهکى گشتى و بهپهکسانى دووبارده بښهوه. سهرمرای هممش تيچوونى گوزاو دښنه سهرشانت. هممانه پهيوهنديان به پرؤسهى بهر همهپنښان و گهياندهوه همپه، بو نمونه بو کهرستهى کارگه و مهکينهکان، ناميرهکان، کهرستهى خاو، پيداويستى نوسينگه، پهيوهنديکردن. له دؤخى کومپانیا و گروپى بچوکدا کرښى کومپانیا دښته سهرشانت، که تيچوونى ژيانت دهگرښته خو. له بارى کومپانیاى خاوهن سهرمايهدا کرښى بهرنيوهردن دهکويته سهرشانت که بهشپکه له کرښى موچهخوران. هر وهه ده مالهى قازانج به گوږهوى جوړى کارهکه، يان رښميکه له پيدان لهسهر تيچوونهکان.

## نرخى بازار

زور له کومپانیاکان نرخيک ليکدهدهنهوه، که هممو تيچوونهکان پر بکاتوه، لهسهروى نهوهوه قازانچيک دادهنښن و نيتير همه همسويتهى. بهلام: چى همبښت همگه کرپارهکان نهپانهويت نهو نرخه بدن يان نعتوانن نهو پارميه بدن؟ نايا نيتير بهر همهکهکته نافرؤشريت. له بهر نهوه گرنگه که بزانيت کرپارهکانت چ نرخيکيان لا پهسهنده. ناکريت لهوه زياتر بښت: هممش پښى دهوتريت نرخى بازارى شمهکهکانت. هر وهه هممش پهيوهندي بهر نرخه شمهوه همپه که رکابهر مکنان بو بهر همى هاوشيوهوى بهر همهکاني تو له بازاردا داواى دهکمن. لهم رووهوه پيوسته بهداواچوون بکتهيت.

## ليکونينهوه له نرخى بازار

بو نهوهوى زانبارى لهسهر نرخى بازار کوبکتهيهوه، سهرچاوهوى جياوازي زانبارى بهکار بهښنه:

- لهگهل نهو کهسانه گفوتگو بکه کهدهکريت بښه کرپارت.
- سهيرى بازار و دوکان و کهتلوگ و هر وهه مالپهري نښتهر نښتى رکابهر مکنان بکه.
- زانبارى بهدهستښنه لهريگهوى ژوورمکانى بازارگانپهوه
- سهردانى پښسانگا بازارگانپهکان بکه.

نرخى بازار وهک سنور واپه. تاوهکو سنورى نرخى ديارپکراو له بازار کرپاره مکنان نامادهن که بهر همه مکنان لى بکرن. ماناى نهويه: پيوسته ههولى نهوه بدهيت، که تيچوونهکانت له سهر و نهو نرخهوه نهين.

## کاتیک که نرخى تيچوون دهچښته سهر و نرخى بازار هوه

واتا کاتیک تيچوومکان ده بښه هوى نهوهوى نرخى کالاکانت له نرخى ديارپکراوى بازار زياتر بښت

لهم دؤخدها پيوسته که له نيوان سى ههلبزاردهدا برپار بدهيت:

- نرخيکى نوى: له کوښ و چوښ دهکريت که تيچوونهکانت کهمبکريتهوه؟ بهکه مکردهنهوى نرخى تيچوون دهتوانيت خوټ له ناستى نرخى بازاردا بگريت.
- بهر همى نوى: چوښ دهکريت که بهکار هښناني بهر همه مکنان وا بهرز رابگريت، که بهرامبهر نرخهکې بښت؟
- کرپارى نوى: چ کرپارىک پار هه نرخه دهدهن؟ کښن نهو کرپاران هه و له کوښن؟

## بهردهستخستن و چۆنیهتی پارهدان

لئیکدانهوهی نرخ تهنها نرخی تیچوون و نرخی بازار ناگرئتهوه. گواستنهموه و بهردهستخستن ههروهه شئووازی پارهدان بهشئیکن لهمهرجهکانی نئشکردن. لئیرهدا پئویسته بهئاگا بین: مهرج و دۆخی زور کراوه له بهردهستخستن و چۆنیهتی پارهداندا وهک کرین به دسهنده (قیست)، داشکاندن دهبن به ئهرکی سهرشانی نرخی بهرهمهکانت. بهلام بابهتیکی گرنگن و رئیگایهکن له رامباری فرۆشتندا، تاوهکو بگهیت به کریار و گریهست بهئهنجام بگهینیت.

## لئیکدانهوهی نرخ

بهگۆیرهی جیوازی کارهکان، ئایا ئهگهر بازارگان بیت، دهستگیر/ دیوار، یان کاری خزمهتگوزاری پئشککش بگهیت، رئچکهی جیوازی بۆ لئیکدانهوهی نرخ بوونی ههیه، که له رئیگهیهانهوه دهنوانیت نرخیهکانی تیچوون بگهینیت. بۆ ههندیک ئۆفهری دیاریکراو نرخی مهرجدار یان نرخیکی دیاریکراو بوونی ههیه (بۆ نمونه بۆ کتیب، دهرمان، راویژی باج). لئیرهدا پئویست دهکات که زانیاریت بهدهستبکهویت له رئیگای ژووری بازارگانی و سهندیکاکانی کارکردنهوه.

سهرهراي ئهمانهش پئویسته ئهوش بزانیته که ئایا له کۆی- سهبهتهی بهبازاریکردنت-کریارمهکانته چۆن سهیری هاوسهنگی ئیوان نرخیهکان و شمهک یان خزمهتگوزاریهکانته دهکن. بهم شئویه دهنوانیت جولاندنی نرخیهکان لهگهمل کۆمپانیایهکانی تری بهبازاریکردندا له ئاستیکی گونجاودا دابهزرئینیت.

ههروهها: ههتاوهکو زیاتر متمانهته ههینت لهسهر تیچوونهکان و نرخی بازاری ئۆفهرمهکانته، ئهوا باشتر دهنوانیت نرخ وهک ئامرازیک بۆ بهبازاریکردن بهکاربهئینیت. جیوازی له پئیکهاتهکانی تری بهبازاریکردن وهک "بهههم" یان "کۆمپانیایا" دهنوانیت بههوی "نرخی گونجاو" خئیرا لهگهمل گۆرانکاریهکانی نئو بازاردا بجولئینیتوه.

## دابینکردن

دابینکردن گرنگی به گهیهاندنی شمهک و خزمهتگوزاریهکان دهدات تا بگاته دهست کریارمهکان. زۆربهی کات ئهم بهشه له ژیر چهندن مهرج و گریهستهندایه لهگهمل کۆمپانیای هاوکاری تر له دابینکردندا. لئیرهدا دوو جۆر دابینکردن ههیه راستهوخۆ وه نا راستهوخۆ.

## فرۆشتنی راستهوخۆ

له دابینکردنی راستهوخۆدا شمهکهکان راستهوخۆ له لایهن بهرهمهینهموه دهنرئته کریارمهکان. شمهکهکان نادرئته فرۆشیاری تاک یان کۆ، یان ههر فرۆشیاریکی ناوهند. بۆ نمونه

- فرۆشتنی راستهوخۆ "له کارگهوه"
- خزمهتگوزاری مالهوه، بۆ نمونه گهیهاندنی پینزا، شمهکی بهستو، خواردنهوه که راستهوخۆ شمهک دهگهینهنه کریارمهکانیان.
- ئهوه گهتوگۆیهیه که له مالی کریارمهکان بهئهنجام دهگهینرئته یان شوینی کارمهکانیان و لهویدا بهرهمهکه دهخرئته بهردهمی کریار.
- دابینکردن له رئیگهی ئینتهرنهتهوه، ئهوه کۆمپانیای خزمهتگوزاریانهی که بهرهم و بهربوومهکانیان له رئیگهی دوکانی ئۆنلاینهوه دهخهنه روو.

چ کاتیک کۆمپانیاکان دابینکردنی راستهوخۆ بهکاردههینن؟ بهشپوهیهکی گشتی له کاتیکدا که شمهکێکی کهم بفرۆشن و رووبهری فرۆشتنیان بچووک بێت. فرۆشتنی راستهوخۆ نهوسات گونجاوه، که بتهوێت راویژکاری پیشکەش به کریارمکان بکهیت، یان روونکردنهمیان پێدهیت، بهرهمی تهکنیکیت ههبنیت که پێویستی به روونکردنهم ههبنیت. بهلام بۆ ئهو کۆمپانیانه گرنه که تازه خویان سهربهخۆ کردوه، یان بهردوام کۆمپانیایهکی بچوک بهریوهدهبن.

دابینکردنی راستهوخۆ دهکریت کهسانی جیاواز بیهگر نه نهستو.

- له قوناغهکانی سهرمادا (له دامهزراندندا) دهکریت خاوهن کار خۆی ئهمه بگریته نهستو.
- یاخود کهسێکی **ساغکهر مهوه**: کارمندیکی کۆمپانیاکه، فرۆشیاریکی دهرمهوه. کاری کۆمپانیاکه بهکریارمکان دهگهیهنیت و کاری فرۆشتن بهدهست دههینیت. لێردها موچهی خۆی ههیه وه له ههر گریهست یان فرۆشتنیکی سهرکهوتودا سودی زیاده وهردهگریت. خراپهکهی ئهوهی که تیچوونی زۆره سهرمهاری موچه ههروهها فیرکردنی کهسی فرۆشیار. سودی دابینکردنی راستهوخۆ نزیکه له کریارمکانهوه، که راستهوخۆ زانیاریت دهست دهکوتیت لهسه و یست و ئارمزهوهکانیان.
- ئهگهریکی تری دابینکردنی راستهوخۆ، له ریگهی وهکیلی فرۆشتههیه. ئهوهی پیهوهندی راستهوخۆی دهیت لهگهڵ کریارمکان. بهلام وهکیلی فرۆشتن کارمندی کۆمپانیاکه نیه، بهلکو فرۆشیاریکی خاوهنکاری سهربهخۆیه. سودی ئهوهیه که کۆمپانیاکه تیچوونی دیاریکراوی نابیت. ههروهها ئهوان لهبازار دهرانن و کریاری خویان ههیه. لایهنی خراپی ئهوهیه، که ئهوان بۆ زیاتر له کۆمپانیاکه کاردهکهن. اتا بهرهم و بهریومهکانی توتهنها و به تایبهت ناخرینه بهردم کریارمکان. ههروهها زانیاری دیاریکراوی کریارمکان بهتهنها نادریت به تو، بهلکو به کۆمپانیاکانی تریش دهدریت.

## فرۆشتنی ناراستهوخۆ

دابینکردنی ناراستهوخۆ له ریگهی کۆمپانیاکی دابینکردنی هاوکارمهوه بهئهنجام دهگهینریت:

- بهشپوهیهکی گشتی له ریگهی فرۆشیاری تاک و کۆوه. بهواتای کۆمپانیاکی بهرهمهین و کریار پیهوهندی راستهوخۆیان نیه. بۆ نمونه وهک مۆلهکانی فرۆشتن، سوپهسماکتهکان و فرۆشیاری تایبهت. کریار لای فرۆشیاری تاک بهکار بهری کۆتایی و تایبهته. به پێچهوانهوه فرۆشیاری بهکو زۆر دهفرۆشن و شمهک دهگهیهنیت کۆمپانیاکان، بهکار بهری گهوره، دام و دهرگاکی میری، زانکوو خهستهخانهکان... هتد.
- ههروهها چهند شتواریکی تری دابینکردن ههیه وهک نوسینگه هاوکاریکردن لهگهڵ کۆمپانیاکی تری.

چ کاتیک کۆمپانیاکان دابینکردنی ناراستهوخۆ بهکاردههینن؟ ئهم چۆره دابینکردنه کاتیک گونجاوه که بتهوێت به خیرایی و شمهکێکی زۆر له رووبهریکی بهرفراواندا بفرۆشیت. مهرج ئهوهیه لێردها: شمهکێکی زۆر بهسهر ناوچهیهکی فراوانی فرۆشتندا دابین بکهیت. لێردها نزیکه له کریار زۆر گرنه نیه بۆ تو. ههروهها چۆنیهتی کارکردنه سهر ریخستن له دابینکردندا جیاوازه له دابینکردنی راستهوخۆ، سنوردارتره. بۆ ئهوهی دابینکردنی ناراستهوخۆ بونیاد بنییت پێویستت به هاوکاری و بریکاریک ههیه، که نوێنهرایهتی کۆمپانیاکهت بکات له لای فرۆشیاری تاک و کو.

جیگرمهیهکی تری ئهمهش ئهوهیه که کۆمپانیاکی تر ههبن کاری تهواوکاری بهرهمهکانت ئهنجام بدن، وه بتوانیت بۆ کاری "دابینکردن" لهگهڵاندا هاوکاری بکهیت.

تیبینی: گهلهیک جار کۆمپانیاکان ههردوک شتواری دابینکردنی راستهوخۆ و ناراستهوخۆ دهگرنه بهر، بۆ ئهوهی خویان لهگهڵ پێداویستیهکانی کریارمکاناندا بگونجینن.



## دابیڼکردنی ئونلایڼ

دابیڼکردنی ئونلایڼ له ریځای دوکان یان فرۆشتنی ئونلایڼهوه (له ریځای ئینترنیټهوه) بهیمنجام دهگهیڼریت (که شیوازیکه له دابیڼکردنی راستهوخو). بۆ کومپانیاکان دابیڼکردن له ریځای ئینترنیټهوه کاریکي همرزانتره وهک له ریځای دوکانهکانهوه یان کهتالوگ، که پڼویسته چاپکریت و بلاوکریتهوه. سهرهرای ئهوهی پهیوڼدیکردن لهگهله کرباردا به ئاسانی و خیرا بهیمنجام دهگهیڼریت. ئهوهی ئهم شیوازه بهکاردههینیت، زانیاری تایبعت لهسهر کربارمکانی خو دهست دهکویت. له چ بهشیکدا فرۆشتن باشهوه چهنده فراوانه، له دابیڼکردنی ئونلایڼ دا، رۆلیکی وای نیه.



## دۆزینهوهی ریځاکانی فرۆشتن و دابیڼکردن

کاتیکی که دهتهویت بریار بدهیت که نایا چ ریځایهکی دابیڼکردن بۆ بهرهمهکانت گونجاون، پڼویسته بیر لهمانه بکهیتهوه:

### چاوهروانی کربار

"کربار پاشایه". ئهمه له دابیڼکردنرا راسته ههروهک له ههر ههنگاوکی تری بازارسازیشدا. لهبهرئهوه ههولبدهو بزانه که کربارمکانت چ چاوهروانیهکیان ههیه له دابیڼکردنی شمهکهکانتداو خۆتی بۆ بگونجینه، بیربکهروه:

- نایا کربارمکانت چاوهروانی راویژی چرو پرن؟
- نایا کربارمکانت چاوهروانی پڼکهوهنان، دامهزراندن و رینماییهکانتن؟
- نایا کربارمکانت چاوهروانی گهیاندنی بهرهمهکانتن؟
- نایا کربارمکانت چاوهروانی راژهی بهشداربووانیکی بههیزن ههروهها دابیڼکردنی خیرا له کاتی شکان و گۆرینهوهدا؟

### خهسلهتی بهرهمهکانت

خهسلهتی بهرهمهکانت ههروهها خزمهتگوزاریهکانت گرنگن له پلاندانان له دابیڼکردندا. بیربکهروه:

- نایا بهرهمهکمت پڼویستی به رینمایکردنی بهکارهینان و روونکردنهوه ههیه؟
- نایا بهرهمهکمت پڼویستی به ههنگاوکی تایبعت به گواستنوهوه ههنگرتن ههیه؟
- نایا بهرهمهکمت تنهها بۆ کاتیکی دیاریکراو دهکریت ههلبگیریت؟

## تیچوون

دابیڼکردن و دامهزراندنی کارمندان به گویره ی پنداویستیهکان، گواستنهوه، پندان به بریکارمکان دهکرتیت تیچوونی زوری بویت. ئهم تیچوونانه دهنه هوی بهرزبوونهوی نرخی کالاکانت له بازاردا. بیربکهروه:

- نایا کومپانیاکته تازه دهستی بهکارکردوه؟
- نایا پرۆسهی دابیڼکردن له ریگه ی کومپانیا ی دابیڼکردنهوه بهشیومهکی بهرچاو دهنیته هوی گرانبوونی کالاکانت له بازاردا؟
- نایا ئهم تیچوونانه کاردهکنه سهر توانای رکابه ریکردنی کومپانیاکته؟

ئهگهر ههر جارو له سهر بابتهی "چاوهروانی کریار"، "خسهلتهی بهرهمهکانته" و "تیچوون" زیاتر به "بهلی" وهلامی پرسیارمکانته دابیڼهوه، ئهوا پیویسته زیاتر بیر له پرۆسهی دابیڼکردنی راستهوخو بکهیتهوه.

## بری کالاکان و ماوهی دووری شوینی فرۆشتن

پیویسته کرداری دابیڼکردن بابتهی چهندیتهی شمهک و ماوهی دووری لهخو بگریته. بیربکهروه:

- نایا شمهکیکی زورت ههیه که پیویسته دابین بگریته؟
- نایا ئهو رووبهه ی دیاریته کردوه بو ئهوه ی کالاکانتی تیادا بفروشی بهرراوانه؟
- نایا تاوهکو شوینی فرۆشتن پیویسته ماومهکی زور بهری بکهیته؟

ئهگهر له سهر بابتهی "چهندیتهی و ماوهی دووری" زیاتر بههلی وهلام دهنیتهوه، ئهوا باشتره که بیر له کرداری دابیڼکردنی نارستهوخو بکهیتهوه.

## کنیرکی

پیویسته کرداری فرۆشتنی کالاکانی کومپانیاکته لههمان ناستی رکابه ریکانته بیت(ئهگهر باشتر نهیته). بیر بکهروه:

- نایا چ ریچکهیهکی فرۆشتن بهکاردههینیت، که گهنجاوتر بن لهوانه ی رکابه ریکانته؟
- نایا چون دهکرتیت خیراتر له رکابه ریکانته بهرهم دابین بکهیته؟
- نایا چ کومپانیایهکی دابیڼکردنی فرۆشتنه ی هاوکار گونجاوه بوته؟
- نایا چون دهکرتیت کاتهکانی کارکردنت بگریته، بهشیومهکی که گونجاوتر بیت بو کریارمکانته بههراورد له رکابه ریکانته؟

## بانگه شه و پهيوه نديه كان



به شپوهيه كي گشتي كړيار ئو شمك و خزمهتگوزاريانه دهكړيت كه شارمزا و ناشنايانه. بو ئوهي بهو ئامانجه بگهيت كه كړيارمكاني داهاتوت له كالا پيشكشكر او مكانت بهئاگابن چندين ريگا لهبر دسته:

خو دهرستن و نمايشيكي راشكاوانه و شياوي دووباره ناسينهوي كارگه و كومپانياكته

(واتا نوټك ههلبزيره به ناساني بكهوټه سهر زمانان و دووباره بيناسنهوه)

شيوزي خستنبرووي كومپانياكته بنه ماي هس هسنگاويكي تري بواري پهيوه نديهكانته. ناوي كومپانياكته، دروشم، مالمپر مه، شيوزي پيت، نوسين و چند رهنكيكي تاييهتمه ند، نه مانه همووي "روخساريك" دبهخشنه كومپانياكته. نه مانه همووي دبه نه هيماي ناسينهوه، كه دهيا نخبه پروو، لهسهر پوستر، لهسهر ئينته رنيت، يان لهسهر ئوتومبيله كان بهكار يان دهه نيت. لهم رووه ههواو كاري كهسي شارمزا ت پويسته تاومكو برياري ههله نه دهيت. پويسته نه م پرسانه ت لا روون بينتهوه:

- چ ناويك بو كارگه/ كومپانياكته گونجاوه؟
- چ دروشميك، چ شيوزيكي پيت به چ رهنكيكي دتهوټ كړيارمكانت بدوټيت؟
- چون دتهوټ كومپانياكته به مالمپري خوټهوه له ئينته رنيتدا بخته پروو؟

## بانگه شهيه كي كړيار دوستانه

پويسته ناوه روكي بانگه شهكانت روون بيت: شتيك هيه دتهوټ پيشكشي بگهيت، كه كړيارمكانت دتهوانن باش سوودي ليوه بگرن و له لاي ركابرمكانيش بووني نيه. كهواته پهيامه كه نهويه كالاكانت بهكار هينان و رووخساريكي تاييه ت به خوټان هيه. دتهوانيت به شيوزيكي ژيرانه، خوټ يان به راكيشاني سوزي كړيارمكانت به دهنكيكي جياواز له گهلياندا بدوټيت. دتهوانيت به شيوهيه كي كورت و پوخت نمازه به زانيار به گرنه كان بدوټيت. هسروهه دتهواني زانيار ي پيشينه بخته پروو، چيروك بگيرتهوه يان كړيار يكي رهامند قسه بكات لهسهر بهر همه كهت. ليره دا سنوريك نيه بو دا هينان. گرنه نهويه كه كړيارمكاني داهاتوت هسست بگن كه له گهليان دتهوټيت. به لام، ناكري ت شيوزي بانگه شهيه ركابرمكته دووباره بگهيتوه و بينته وينهيه كي لهبر گيراوه، چونكه سهر منجم تو دتهوټ شتيكي جياواز تر پيشكش بگهيت. ليره دا با نه م پرسانه ت لا روون بيت:

- مههست نهويه چ پهياميك بگهينيت؟
- چون نه م پهيامه دهگواز بتهوه ( بو نمونه له ريگهيه شيوزيكي بابته يان جولاندني هسست و سوز و هند.)؟
- له ريگهيه چ سهر چاويه كي راگه ياندنهوه نه م پهيامه دهگواز بتهوه؟

نمايشيكي كهسي و باوه پيهټهر

گرنه نيه كه نايه تو له گهل كړيارمكانت له دوكانيكدا يان پيشانگايه كي بازرگاني، يان لهبر دم ماله كانيان، يان له كومپانيا دتهوټيت: كړيارمكانت چاوه ري گفونگو ي رووه پرووت ليدمه كن و دهيا نهوټ زانيار ي نهوټيه ت كه كالاكانت له ناستي چاوه رواني و ويسته كاني ئهواندايه. لهم رووهوه شيوزي خستنبرووه هسروهه گفونگو ي فروشتن هيه كه دهكري ت راهيناني

لهسر بکهیت. لیره دا لای ژوورمهکانی بازرگانی و پیشنیارمهکانی دامزراندن با زانیاریت دستیکهویت. ئهم پرسانه روون بکهر موه:

- له کوئ دهکرنیت کۆمپانیاکهت، رووبهروو تواناو بهرهممهکانی لهبهردهم کریاراندا بختهروو (بۆ نمونه، لای دوکانهکان، له پیشانگا بازرگانیهکان، لای کریارمهکان)؟
- دهکرنیت چۆن گفتوگۆکان لهگهڵ کریارمهکان بهرئوهبچنیت؟

### چالاکي و فرۆشتهنی تایبەت و زیره‌کانه

لهراستیدا دهتوانیت ههر لهیهکههه روژی دهستپیکردنی کارمهکانتاوه به چالاکیهکی تایبەت دهست پێکهیت: له ئاههنگی کردنهوهدا. بهلام دواتریش جاربهجار پێویسته که رهنگریژیت بۆ چالاکي فرۆشتهنی تایبەت هههیت، ههر له روژی یهکهمی کردنهوهی دهراگی کارگه و کۆمپانیاکهتا یان له یادی دامزراندندا، که تیایدا بهرهمیهکی دیاریکراو به نرخیکی دیاریکراو بهخهته روو. ئۆفهری تایبەت دهکرنیت بێته نامرازیکی باش تا روژنامهکانیش لئی بهناگابن. لیره دا پێویسته ئهم پرسهت لا روون ببێتهوه:

- که ئایا له دوانزه مانگی دهاتوودا دهکرنیت چ ئۆفهریکی تایبەت بهخهتهروو؟

### پهيوهندی و کاری نه‌رینی له خو‌ناساندنی گشتیدا (بۆ نمونه راگه‌یاندنه گشتیه‌کان)

بۆ کاری پهيوه‌ندیه گشتیه‌کانت پێویستیت بهچهندین لایه‌نه، کریارمه‌کانت، لایه‌نی دا‌بینکار، شاره‌زایی به‌شه‌کان و کارمه‌ندانی راگه‌یاندن. نامانچ له پهيوه‌ندیه گشتیه‌کان، به‌دهسته‌نیانی و نه‌یه‌یه‌کی ئه‌رینی له‌سه‌ر کۆمپانیاکهت. ئهمه‌ کاتیک سه‌رده‌گرنیت که له راستیدا شتیکی تایبەت و باش بگه‌یه‌نیت. بۆ نمونه دهکرنیت خزمه‌تگوزاریه‌کی زۆر تایبەت بێت، شاره‌زاییه‌کی به‌رزی بایه‌ته‌که یان به‌شداری کۆمپانیاکهت له رووی کۆمه‌لایه‌تیوه یان له بواری ژینگه‌دا. لیره دا پێویسته ئهم پرسانهت له لا ئاشکرا بێت که:

کامه‌ کهسانی قسه‌ هینهر و قسه‌ به‌ر ده‌ناسیت، که له بواری گشتیدا له‌سه‌ر کۆمپانیاکهت روونکردنه‌وه به‌دن؟

دهکرنیت ئهم باس و خواسه‌ هینهرانه له باره‌ی چ روویه‌کی کۆمپانیاکهتوه باس و خواسه‌کان بگه‌یه‌نن؟

### نامرازه‌کانی بانگه‌شه و پهيوه‌ندی

ههر که‌سیک که بیهویت شه‌مه‌ک و خزمه‌تگوزاریه‌کانی به‌فرۆشیت، هه‌لبێزارده‌یه‌کی زۆر له بانگه‌شه و شتیوازی پهيوه‌ندی و راگه‌یاندنی له‌بهرده‌مدايه. ئایا کام نامرازه‌ باشترینه‌وه، کامه نامراز پێویسته له‌گه‌ڵ کامه‌دا تیک هه‌لبیکش‌ریت، وه‌لامه‌که وابه‌سته‌ی ئه‌وه ده‌بێت، ئایا کامه نامراز چ سوودیه‌کی هه‌یه و کامه نامراز بۆ چ که‌سیک به تایبەتی ده‌گونجیت.

### بانگه‌شه‌کردن له راگه‌یاندنه‌کاندا

ریکلامکردن له روژنامه‌ی روژانه‌وه هه‌فته‌انه، روژنامه‌ی بواره تایبەته‌کان، تیقی، رادیۆ و سینه‌ماکان، ته‌خته نووسراوه‌کانی سه‌ر شه‌قامه‌کان و ئه‌وه بانگه‌شانه‌ی له ریگه‌ی رووناکی و شه‌به‌ق و دره‌وشانه‌وه ئه‌نجامده‌درین.

سوود: زۆربه‌یان نرخیکی گونجاویان هه‌یه به به‌راورد به‌وه‌ی ده‌یخه‌نه‌روو.

بۆ کۆ: بۆ هه‌موو لقه‌کان گونجاوه، به‌لام که‌متر بۆ به‌رهمه‌ ته‌کنیکیه‌کان ئه‌وه خزمه‌تگوزاریانه ده‌گونجیت، که بازنه‌ی کریاره‌کانیان زۆر ته‌سک و بچووکه، چونکه زیانه‌کانه‌کانی به هه‌ده‌رچوونی بلاوکراوه‌کان زۆر مه‌زن.

## پیشانگا بازارگانیهکان، پیشکشکردن، کۆنگره

پیشکشکردنی کالاکان، گفتوگۆی فرۆشیاری، پیشکشکردنی وانه و گه‌ل‌ال‌نامه

**سوډ:** گه‌بشتن به ژماره‌یهکی زۆر له کریاری داهاوو، به‌لام مایه‌ی سه‌رقالبوونیکه زۆره ئهم شتیوازه.

**بۆ کۆ:** بۆ ههموو کۆمپانیا به‌همه‌په‌نه‌کانی شمه‌ک، هه‌روه‌ها بۆ کۆمپانیا‌ی نوێ ته‌کنۆلوژی. ئهم شتیوازه هه‌رزانترو هه‌کارایه‌ته‌ره، بۆ نمونه کاتیک کۆمپانیاکان وه‌ک سالتوونیکه جوانکاری یان دوکانیکه بواری کۆمپیوتەر رووبه‌ریک به‌کاربه‌نییت بۆ خوونیشاندان، به‌لام که پیشتر ریکلام به‌شی خۆی بلاوکرابیته‌وه.

## زانیا، راهینان، بانگه‌شه‌ی بازارگانی

له‌ریزی یه‌که‌مدا راهینان به‌فرۆشیاران له‌سه‌ر ئهو به‌سه‌مانه‌یه‌ی که دیفرۆشن گرنه‌گه

**سوډ:** زانیا به‌مه‌به‌ست و ته‌واو بۆ کریاره‌کان له‌سه‌ر کالاکان و خزمه‌تگوزاریه‌کان.

**بۆ کۆ:** بۆ ئهو کۆمپانیا به‌باشه‌ که شمه‌که‌کانیان پێویستی به‌راوێژیکه چاره‌یه‌یه و له‌ریگه‌ی بازارگانیه‌وه کالاکانیا به‌ده‌مه‌نه بازاره‌وه.

## گفتوگۆی فرۆشیاری

کۆنترین و گرانترین شتیوازی ده‌ستکه‌وتنی کریاره، پێدانی زانیا به‌کریاره له‌گفتوگۆی فرۆشیاریدا

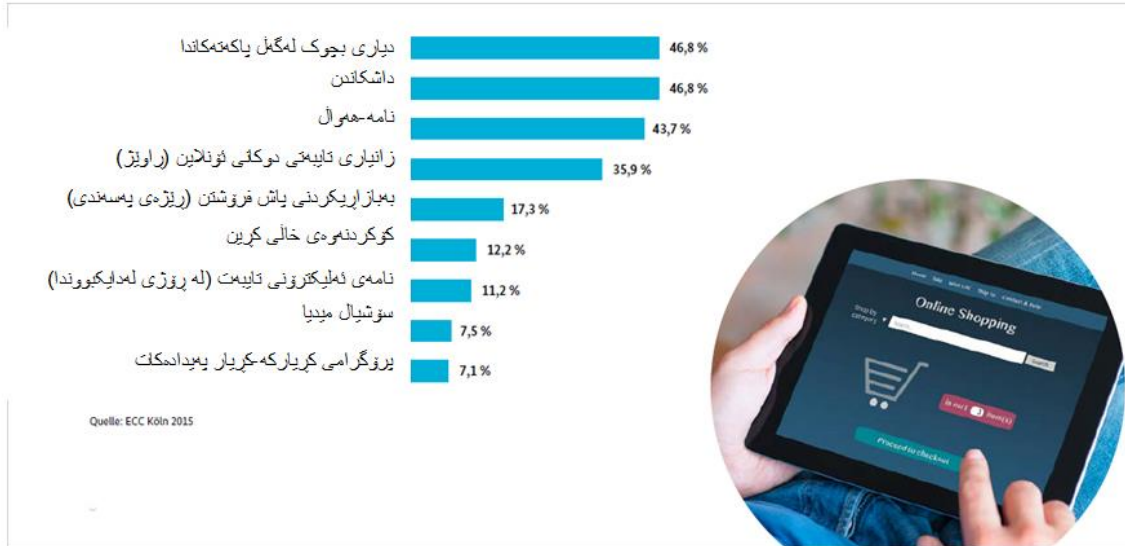
**سوډ:** راسته‌خۆترین شتیوازی قسه‌کردنه له‌گه‌ل کریاردا، ده‌کریت راسته‌خۆ کریاره به‌همه‌که‌نت بکریت. به‌لام تیچوونی هاتنی هه‌ر کریاریک هه‌روه‌ها ئهو کارمه‌ندانه‌ی که‌کاری ده‌روه‌ت بۆ ده‌که‌ن به‌شتیوه‌یه‌کی گشتی به‌رزه. به‌تایبه‌ت له‌ده‌روه‌دا، له‌به‌رئهو گرنه‌گه که پیشتر هه‌لبژاردیه‌یه‌ی باش له‌کریاره‌کاندا بکریت.

**بۆ کۆ:** بۆ ئهو به‌سه‌مانه به‌باشه که پێویستیان به‌روونکردنه‌وه هه‌یه، بابته‌ی پێشه‌سازی و خزمه‌تگوزاری ئهم بواره.

## نامه‌ی نه‌لیکترۆنی و نامه‌یه‌ی مالان

شتیوازیکی راسته‌خۆیه له‌گه‌ل کریاردا، زۆرجار هه‌لی و هه‌لامدانه‌وه بوونی هه‌یه، له‌ریگه‌ی کارته‌ی و هه‌لامدانه‌وه یان کۆپۆنه‌وه

**سوډ:** جودا له‌بانگه‌شه‌ی راگه‌یانده‌نه‌کان ئهم شتیوازه ناگاته هه‌موو که‌سیک، به‌لکه‌ گروپیکه به‌ئامانج گیراو له‌کریاره. گرنگترین مه‌رجی سه‌رکه‌وتنی ئهم شتیوازه ئهو هه‌یه گروپی کریاره شیواکه‌کانی داهاووت به‌وردی بناسیته‌وه. له‌به‌رئهو: به‌دوای "گروپی دیاریکراو" هه‌روه‌ها "که‌سی دیاریکراو" دا بگه‌ڕێ، باشتیش وایه له‌بانکی زانیا به‌هه‌کاندا کۆیان بکریته‌وه.



لەرىگەى ھاوکارى تۆۋە ئەۋ ناۋنیشانانەى كە مەبەستتە سەرکەۋتوانە دىيارىدەكرىن بۇ رى و شۈننى بازارسازى راستەۋخۇ.

**بۆكى:** ئەم شىۋازە گونجاۋە بۇ ناۋبازار، ھەرۋەھا بۇ كارى خزمەتگوزارپىش بۇ نمونە (سالۇنەكانى سەرچاكرىدن، خوارىدنگەى خىرا) ھەرۋەھا بۇ زور شەمەك فروش. ئەۋ شەمەك و خزمەتگوزارىانەى كە پىۋىستىيان بەروونكرىدەۋە ھەپە، دەكرىت لە رىگەى نامەى ئەلمەكترونىۋە ئارەزوۋى كرىيارەكانت خەبەرېكەپتەۋە و ھەرۋەھا كاتىك دابنىپىت لەگەلئاندا بۇ پىشكەشكرىدى بەرھەمەكانت و گەتوگۆى فروشپارى لەگەلئان ئەنجام بەدەپت.

**رېپىدان:** پىشتر پىۋىستە بە شىۋەپەكى روون و ئاشكرا مۆلەتى كەسى ئارەزوۋمەند ۋەرگىراپىت ئىنجا چ كرىيارى تاپىعت بىت چ ۋاۋەنكار (پىۋىستە كرتەپان (داھىنانى ھىماى راست و چەپ) لەسەر ئەۋ چوارچىۋەپە كرىپىت كە لەسەرى نووسراۋە رازىت بە ناردىنى ئىمەل). لىستى ئەم ئىمەلئانەش بە ناۋنیشانى-كرىيارەكان بۇ كارى بازىرگانىكرىدى شەمەك و خزمەتگوزارىەكان لەبەردەستدەپە بەتەنھا، ھەرۋەھا كە كرىيار رەزامەند بوۋو بەئاشكرا دىيارىكراۋە، ۋە بۇى ھەپە ھەر كاتىك كە نەپەۋىت، ئىمەلئى لەۋ لىستەدا نەمىننىت. بەشىۋەپەكى گەشتى بۇ پەكەمجار، پەپەۋەندى نامەى ئەلىكترونى لەگەل كرىياردا بەئەنجام ناگەپەنرەپت.

### تەلەفون

گەتوگۆى فروشپارى، پەپەۋەندى بەستىن

**سود:** خىراترە، ئاسانتر پەپەۋەندى بە كرىيارەۋە دەكرىت. گەتوگۆى تەلەفون پىۋىستى بەخۇ نامادەكرىدىكى باش ھەپە. سەرەنەى گەتوگۆىكرىدن، شىۋازى پرسىياركرىدن و ھىنانەۋەى پىۋىستى كرىيار، ھەرۋەھا دەنگ و بەستەۋەى پەپەۋەندى و شىۋازى گەتوگۆىكرىدن ئەمانە ھەمۋى زور گرىنگن.

**بۆكى:** بەشىۋەپەكى گەشتى بۇ كۆمپانىكانى خزمەتگوزارى و پىشەسازى

**رېښېدان:** تنهها لهو باره دا رېگه پېدراوه که ره زامه ندى پېشتري نوسراوى کړيارت له بهر ده ستدا بېت (باشتره نوسراو، يان به نيمه ييل)، په يو هندي کړنى يه کم مجار پېش بوونى ره زامه ندى به مېه ستي به ده سته پېنانى کړيار رېگه پېنه دراوه و بو نهو کړيارانه ي کومپانيا تنهها له کاتى بوونى "ره زامه ندى ناشکر" ده کړيت په يو هنديان پيوه بکړيت.



### هاندانى فروشتن و دوکيو مينته کان

نامليکه، گوډار، پهراو

سود: زانيارى له سهر شمک و بانگ شهي و نيه ي له سهر ته و او ي کومپانیا که.

بو کي: گرنگه بو هه موو کومپانیا کان

### به بازارگانى کړدن

به تاييه ت بو شمک کيکي ديار بکړاو، کارى پېشکه شکر دن (بو نمونه پارچه يکي تاييه ت له شتى ناومال، يان سازاندى دوکان)

سود: و نيه يکي گشتى به هيز ده به خشيت (خاوندارى شوناسى کومپانیا)

بو کي: بهر هه مېنه رانى موده، بابته ي جوانکارى، نمونه ي ديارى تر: بواري په يو هنديه کان و دوکانى موبيل.

### چالاکى، داشکاندن، فروشتن له رېگه ي چالاکى تاييه ته وه

داشکاندن له نرخدا، کالاي و مرزى

سود: نرخى داشکاو گرنگه له بريارى کړيندا

بو کي: دوکانه کان. ههروه ها ده کړيت بواري و ميوانخانه چي شتخانه کانيش کالاي و فروشته ي و مرزبان هه بېت، ههروه ها له بواري ترى خزمه تگوزاريدا.

### نوفه رى ته و او تاييه ت

"تنهها لاي تيمو زور هه رزان"

سود: چوونه پېش رکابه رکانته وه.

بو کي: تنهها بو دوکانداران.

### خزمه تگوزارى زياتر

بو نمونه له بهنر يخانه کان، شونى يارى منال، باخچه کان، بواريه کانى خزمه تگوزارى

سود: سود و هرگرتن له بهکار هينانه کانى کړيار، گرنگه بو بردنه وه ي کيبه ر کي له گهل رکابه رکانت و پېشکه و تنه و هيان

بو کي: به گشتى بو دوکانداران

## دەستەپەرى، خزمەتگوزارى

چاڭكردنەۋە، دەستەپەرى گۆرىنەۋە، داڭبىنكردنى پارچەي بەدەك لەچاڭكردنەۋەدا، ھەلگرتن و بردنەۋەي شىمەك بۇ شوتنەكان

**سود:** سود وەرگرتن لە بەكار ھىنانەكانى كرىار، گرنگە بۇ پىشكەوتتەۋە لە ركابەرەكانت

بۇ كى: بە گشتى بۇ دوكانداران

## نېنتەرىت

مألپەرى نېنتەرىت، دوكانى تونلاين

**سود:** گەشتن بەژمارمەكى زۆر بە كۆمەلەي مەبەست، كالا و خزمەتگوزارى ديارىكراو و بەمەبەست بۇ كرىار. زانىارى لەسەر كۆمپانىكان (بۇ نمونه لىستى كەل و پەل و كالاكان) كە دەكرىت بەردەوام نوڭىكرىتەۋە، زانىارى زۆر و چروپر دەكرىت بخرىنە بەردەست. چەند بە چرى كرىارەكان نېنتەرىت بەكار دەھىنن بۆت بەردەكەوتت. كاتى داخستى دوكان بوونى نە.

بۇ كى: بۇ زۆر بەي بەشەكان

رىڭىدان: پىويستە ھەمووان ئاڭايان لە زانىارىەكانى كۆمپانىا ھەبىت، لە (رىساو نرخەكان)، مافى گىرانەۋە نوڭىستى شىمەك لەلەيەن كرىارەۋە بە ئاشكرا.

## بازارسازى ۋەك ئەركىكى بەردەوام

تەنھا ئەۋە بەس نەي كە كۆمپانىاكەت بە "بەكجار" ھەۋدان بەكەتەۋە- بازارسازى ئەركىكى بەردەوامە. لىرەدا پىويستە دامەزىنەرانى كۆمپانىاكە بۇ نمونه بەدوای ئەم ھەنگاۋانە دا بچن:

## لىكۆلىنەۋە لە دۆخى بازار

ئاشكرايە كە بازار بەردەوامە لەجولەكردن. لەبەر ئەۋە گرنگە كە بەردەوام زانىارىت لەسەر بازار ھەبىت ھەر ھەئە دۆخەي بازار كە كۆمپانىا خۆي تىدا دەبىننەۋە. دەكرىت زانىارىەكان تەنھا لەلەي خۆت بەمىننەۋە، ياخود ھاوكارى دەركى لەسەر ۋەربگرىت. لىرەدا ئەم پىرسانە گرنگن، بۇ نمونه:

- نایا بازار داۋای چى لە شىمەك/خزمەتگوزارىەكانت دەكات؟
- كرىارەكانت چ وىست و ئارەزوۋىەكىان ھەيە؟
- نایا كرىارەكانت تا چ نرخىكى كرىن ئامادەن؟
- كامانەن گرنگرتن ركابەرەكانت؟ چ ئۆفەرىكىان ھەيە؟ بە چەند؟

## روونكردنەۋەي دۆخى كۆمپانىا

- بۇ ئاڭابون لە دۆخى كۆمپانىا، دووم كار خەملاندنى خودى كۆمپانىاكەي خۆتە
- لە كوڭدايت؟



- نایا داواکاری بازار بهجیدهگهینیت؟
- له کویدا دهکریت باشتت بیت؟

خاله بههیزو لاواز مکانی کومپانیاکمت بهراورد بکه به رکابره سهرمکیهکانت. لیرهدا بوټ روون دهبیتتهوه که نایا لهکویدا دهکریت هیشتا جولّه بکهیت تاوهکو له رکابرهکانت باشتت بیت. بو نمونه، بهبهرزکردنوه جوړیټی بهرهم، خزمهتگوزاری هاوړپیانتهتر یان نرخه همرزانتت.

### دانانی نامانجی بازارسازی

نیستا نهوهت دیاریکرد که کومپانیاکمت له چ شوینیکی بازاردایه، ههروهه خاله لاواز و بههیزمکانیشت دیاریکرد. لهسهر ئهم خالانهوه دتهوانیت نامانجیکانی داهاتووی کومپانیاکمت دابریټیت. ناگات لهوه بیت کهنهم نامانجان بهشيوهیهک دابریټیت که لهدهاتوودا بتوانیت کونترولت بهسهر سهرکهوتنهکاندا ههبیت. بو نمونه دهکریت نامانجی کورت خایهنت ههبیت وهک: دهمانهویت داهات و قانزاجمان تا سالی فلان بهریټی لهسهدا نهونده زیاد بکهین. دهمانهویت تاوهکو سالی فلان نهونده له ریټی بازار مههستممان بیت. نامانجی درپرخایهنت: دهمانهویت که کریارمکان تاوهکو سالی فلان کومپانیاکهمان بهویننه ی هاوړی ټی ټینگهوه بههستینهوه بو نمونه.

### رنگریټی ری و شوینهکانی بازارسازی دابنی

بنواړه ئهم نامانجانیهی که بو بهبازارسازی داتناون. لهو خالانهوه نیستا پهره به ههنگاوی بازارسازی بده. لیرهدا پیویسته ئهم پرسانه روون بکرینهوه:

- به دیاریکراوی نیستا بهرهم یان خزمهتگوزاریهکمت دهبیت چون بیت؟
- ئهو شمکه یان خزمهتگوزاریه له چ نرخیکدا دهبیت؟
- له ریگه ی چ چالاکیهکی فروشتهوه دتهویت بگهیت به کریارمکان؟
- له بواری ریکلام و پهیوهندیدا چی دهکیت؟

بو نهوهی بازارسازی سهرکهوتو بیت، پیویسته بهشيوهیهکی لوژیکیانه سهبهتهی ههنگاومکانی بهبازاریکردن پهرهپییدهیت و ههموو پلان و چالاکیهکان یک لهسهر یک جیگیر بکهیت.

بو نهوهی "داوی" کاری بهبازاریکردن بدوزیتهوه، پیویسته ئهم پرسیارانه لهخوت بکهیت:

- کامهیه بهر بهستی سهرمکی، که تاوهکو نیستا ریگه لهبهردم گهیشتن به نامانجهکان دهگریټ؟

کاتیک که ئهم بهر بهسته سهرمکیهت بو دیاری کرا، دهگهیهت خالی جولاندنی ههنگاومکانی بازارسازی مههست.

### رهنگریټی سهرمایه ی بازارسازی دابنی

لیرهدا باس له بانگهشه و پهیوهندیهکان دهکمین. چ شیوازیکی بانگهشه بهکاردههینیت، ئهمه پهیوهندی بهتیچونهکهمه ههیه. بری ئهو پارهیهی که پیویسته بو چالاکی بانگهشه و پهیوهندیهکان بهشيوهیهکی گوتره ناخهملینریت و وهلام نادریتتهوه. رهنگه قهباره و ژماره ی یارمهتیدر ریټیهکی دیاریکراو له تیکرای دهستکوت بیت له قانزاجهکانت. پیویسته شتیکی گشتگیر بیت، به تایهت که نوت دهستت پیگردبیت یان که شمکهکیکی نوت بخهیهت بازارهوه. ناگاداره: زور له خاوهنکاره گهنجهکان نهومیان بیردمچیت که بریک له پاره ی بودجهی گشتی بو ریکلام و پهیوهندیهکان دابنن.

### پشکنین و بهدواداچوونی ناستی سهرکهوتووی ری و شوینهکانی بازارسازی

کاتیک که تو پارمیهکی زور و کاتیک زور بو بازارسازی تهرخان دهکیت، پیویسته لهوه بکولینهوه، که چی لی دهرچوهه. سهرکهوتنی ههنگاومکانی بازارسازی کاریکی ناسان نیه که بیپویټ: نایا لهراستیدا بهرهممهکمت زیاتر کریاری ههیه، لهبهرنهوهی له کارتونیکی

تردایه؟ باشتړین ریځه تاوډکو بزانیټ که بانگه‌شه‌کانټ دهگاته لای کریاره‌کان ئه‌ویه که له‌خودی کریاره‌کان خویان بیرسیت (کریاره نوییه‌کان، له دوکانه‌کان، له سردانی مال‌ه‌کانیان... هتد):

- نایا چۆن ناگاتان له‌بهر همه‌کانمان بووه؟
- نایا بانگه‌شهی ئیمه‌تان بینیوه؟ په‌راوی بانگه‌شه؟ سردانی مال‌په‌ری ئیمه‌تان کردووه؟
- نایا بوجی بریارتان له‌سهر کالای ئیمه داوه؟

## بازارسازی ټیکه‌لاو

بؤ وه‌بازارخستن و بره‌پیدانی کالو خزمه‌ت‌گوزاریه‌کان چوار توخمی بازارسازی له‌بهر ده‌ستدان.

نهم چوار شتوازه ناویزان بکه تاوډکو نامانجه‌کانی بازارسازی بپیکیت.

۴. په‌یوه‌ندی‌کردن	۳. ریځاگانی فروشتن	۲. نرخ	۱. بهرهم
چۆن ده‌کړیت بهرهمه‌کانم (باشتر له جاران) پیداویستی کریاره‌کانم پرېکاته‌وه؟	به چ ریځایه‌ک بهرهمه‌کهم ده‌گاته گروپه‌کریاری ته‌واو به ژماره‌ی ته‌واو وه له‌کاتی خویدا؟	کریاره‌کانم تا چ نرخیکیان به لاره په‌سه‌نده؟	چۆن ده‌کړیت بهرهمه‌کانم (باشتر له جاران) پیداویستی کریاره‌کانم پرېکاته‌وه؟
دروشمی کومپانیا و نامه‌کان له‌گه‌ل روخسارو وینه‌وی کومپانیاکهم په‌کده‌گر نه‌وه؟	کریاره‌کانم نارزوو دابینکړدنې راسته‌وخو ده‌کهن (بهرهمه‌پنیر راسته‌وخو به کریار دفرۆشیت/ له دوکانه‌وه، له نونلاین، له‌تله‌فون‌وه)؟	نایا کریاره‌کانم له‌سهر نرخیکي سهر‌متایی وه‌لام ده‌دنه‌وه (نرخ به‌رزده‌بیتمو دادبه‌زیت له داهاتو‌دا)؟	چۆن ده‌توانم بهرهمه‌کهم سازبکهم تاوډکو کریاره‌کانم سوډیکی دیاریکراوی لی بپینن (بؤ نمونه ناسانکاری روژانه)؟
ده‌مه‌ویت له‌گه‌ل چ کریاریکدا بدویم (ریکلام و په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل کریاری نوی، به‌امرازی بهر ده‌ست، به‌سنه‌وه‌ی کریار: گفتوگوي راسته‌وخو)؟	کریاره‌کانم بهرهمه‌کان ده‌کرن نه‌گهر له‌ریځه‌ی کومپانیا‌یکي تره‌وه بگاته ده‌ستیان (کومپانیا‌ی بهرهمه‌پن کومپانیا‌یکي تر راده‌سپیریت، دوکان، یان وه‌کيل)؟	نایا بؤ نرخ سه‌یری رکا بهر مکه‌م بکهم (بؤ نمونه نرخیکي نرم، نرخیکي سهر‌متایی)؟	پتویسته چۆن بهرهمه‌کهم په‌ر مپنېدهم تاوډکو له رکا بهر مکه‌م جیاواز بیت (روخساری جیاوازی جوړیټی)؟

## بازارسازی له توره کومه لایه تیه کانددا

وهک یه کیک له ریگا کاریگهره کانی بازارسازی ئیستا سوشیال میدیا جیگای خوی کردوتهوه له ئینتهرنیتهدا. ئهوهی تیدا ده بیئرتهوه که به شداربووانی توره کومه لایه تیه کانددا بۆ نمونه فهیسیبوک، گوگل پلەس و یوتیوب و تویتهر کاره نوپکان دهگێرنهوه به شدار ی پیده کهن و ئاگیان له به کار هینانه کانهو زانیاری له سههر دهگۆرنهوه: بۆ نمونه له سههر کاری کۆمپانیایهک، بهرهم و کالو خزمهتگوزاریه کانی. کۆمپانیایکان بۆ سود وهرگرتن له گواستهوهو ئالوگۆری زانیاری دهتوانن سود لهم تورهانه ببینن. له پال کاره کانددا، کاری رۆژانهی کارمهندان، وینهو فیدئوی کۆمپانیایکان کاریگهری تایبه تیان ههیه.

توره کومه لایه تیه کانددا: بهلێ یان نهخیر؟

بریاردان له سههر به کار هینانی توره کومه لایه تیه کانددا بهنده له سههر ئهم پرسانه:

- نایا شتی که ههیه که بتوانیت لهو ریگهیهوه بکرتیت بلای بکهرتهوه و بئینته مایه ی ناره زووی به کار هینه ران؟
- ئهگهر بهلێ بوو وه لامه کهت: نایا کریارمکانته و کۆمپانیا هاوکاره کانت توره کومه لایه تیه کانددا به کار ده هینن؟ کامه؟ زانیاری له سههر به کار هینه ران و شیوازی به کار هینانی توره کومه لایه تیه کانددا له لایهن به شی تایبه تی سه ندیکاکان بوونی ههیه.
- ئهگهر وابیته: نایا کاتی زوری دهوینت؟ بۆ بهرده سه خستهی زانیاری و بهدوا کهوتنی له سههر ئهم تورهانه.

## نامانجهكانى بازارسازى تۆرەكۆمەلايەتتەكان

- دەكرىت ھاوكارى ناسىنى زياترى كۆمپانىياكەت بدات. زۆر كۆمپانىيا ھەن كە لەلای كرىيار نەناسراون و زانىيارى گۆرىنەوہ نىہ لەسەريان. لىزە دەكرىت "روخسارى" كۆمپانىياكەت بخەيتە ړوو.
- دەكرىت لىزەوہ بەرھەمەكانى كۆمپانىياكەت بەدەربخەيت لەگەل بەكارھىنانەكانى (لەرىگەمى تىروانىنى كرىيارەكانەوہ، كە راپۆرتى لەبارەوہ دەدەن).
- دەكرىت لەم رىگەيمەوہ دەنگى كرىيارەكان لەسەر كالاكان ببىستىت، يان چاودىرى خزمەتگوزارىيەكانى كۆمپانىياكەت بكەيت.
- لەم رىگەيمەوہ دەكرىت شەمەك و خزمەتگوزارىيەكانى كۆمپانىياكەت بەرەو پىش ببەيت (پاش ووردبەوونەوہ لە راي كرىياران).
- دەكرىت ببىتە جىگای پەيوەندى نزيكترى كرىيار و كۆمپانىيا.
- دەكرىت ھاوكارى ناوبانگى باشى كۆمپانىياكەت ببىت.

## كارىگەرى كورت خايەن نىہ

ئەرك و ماندووبوونى كات و دارايى لە بازارسازى و وەبازارخستنى بەرھەمەكان لە ناو تۆرەكۆمەلايەتتەكانەدا، ئەوہ نىہ بلنى يەكسەر كارىگەرىيەكەمى بە پارە دەربكەوت. بە پىچەوانەوہ لە ھەلسوكەوتى بەكارھىنەراندا ھەستى پىدەكرىت. گرنگە كە بەبەردەوامى لەوہ بكۆلدرىتەوہ: چەند نازەزوومەندو ھەوادار بە دواى بەرھەمى سەر تۆرەكۆمەلايەتتەكانتەوہن؟ كام زانىيارىانە زياتر خەلكى تامەزرۆيتى؟ بەپىشت بەستەن بەم زانىيارىانە دەكرىت بەردەوام پەيوەندىيەكانت باشتر بكەيت.

## پەيوەندىە نەرىت ناسا و كۆنەكان پىشت گوى مەخە

ناكرىت بەبەكارھىنانى تۆرەكۆمەلايەتتەكان، دەستبەردارى شىوازەكانى ترى پەيوەندىەكان ببىت، بەلكو تۆرەكۆمەلايەتتەكان بەسود بەكاربەننىت. زۆر جار ناوئىشانى فەيسبوك لەسەر چاپكراوہى كۆمپانىياكان دەبىنرىت.

## ناگادارى زانىيارى تايبەت بە

تۆرەكۆمەلايەتتەكان كەلنىنى زانىيارىان تىدايە، لەبەر ئەم ھۆكارە پىويستە بەرپرسانە مامەلەبكرىت لەسەر بابەتى پاراستنى مافى زانىيارى.